

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «САХАНЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SAKHANENKO v. UKRAINE)

(заява № 9749/11)

Стислий виклад рішення від 10 грудня 2020 року

У 1986 році органи місцевого самоврядування м. Одеси дозволили родині заявниці оселитися у будинку, який пізніше був включений до переліку аварійних будинків. У 2001 році родина заявниці приватизувала будинок. Земельна ділянка, на якій знаходився будинок, використовувалася Одеською державною академією будівництва та архітектури (далі — ОДАБА), яка у 2008 році стверджувало зареєструвала право власності і на будинок заявниці. Частину земельної ділянки ОДАБА передала будівельній компанії для будівництва багатопверхових будинків.

У 2001 році родина заявниці ініціювала цивільне провадження щодо перешкодження ОДАБА їм у доступі до їхнього будинку, у 2002 році розгляд справи було зупинено до вирішення адміністративної справи, ініційованої ОДАБА проти органів місцевого самоврядування міста Одеси та родини заявниці, стверджуючи про відсутність у родини заявниці прав на будинок.

У 2008 році Приморський районний суд м. Одеси виніс постанову про відмову у задоволенні позову ОДАБА як необґрунтованого. У 2009 році Одеський апеляційний адміністративний суд скасував постанову у зв'язку з тим, що на спір не поширювалася юрисдикція адміністративних судів та закриття провадження, і це було підтримано Вищим адміністративним судом України у 2010 році.

Цивільний спір заявниці був вирішений у 2013 році Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних та кримінальних справ, який залишив рішення апеляційного суду Одеської області від 2012 року без змін, яким були відхилені всі позовні вимоги родини заявниці як необґрунтовані.

У березні 2014 року родина заявниці уклала з будівельною компанією мирову угоду, згідно з якою родина передала право власності на будинок будівельній компанії та отримала, у свою чергу, квартиру в новозбудованій будівлі. Ця угода також включала загальну умову, згідно з якою родина заявниці відмовлялася від будь-яких позовних вимог щодо стверджуваних порушень їхніх майнових прав у зв'язку з цим будинком. Угода була затверджена судом, а провадження у справі — закрито. Заявниця не оскаржувала цю ухвалу.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявниця скаржилася за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на те, що ОДАБА перешкоджала їй у доступі до її будинку протягом значного періоду часу та за пунктом 1 статті 6 Конвенції на надмірну тривалість цивільного та адміністративного проваджень.

Розглянувши скаргу заявниці за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції Європейський суд встановив, що згідно з мировою угодою від 2014 року в обмін на свій будинок родина заявниці отримала нову квартиру та відмовилася від будь-яких подальших позовних вимог стосовно стверджуваного порушення їхніх майнових прав у зв'язку з цією будівлею. Угода була затверджена національним судом і заявниця не оскаржувала її. Враховуючи, що матеріальні факти, на які скаржилася заявниця, припинили існувати, і заявниця отримала належну компенсацію у зв'язку з цим, Європейський суд дійшов висновку, що спір, який став підставою для подання цієї скарги, може вважатися «вирішеним» у розумінні підпункту «b» пункту 1 статті 37 Конвенції і вилучив заяву з реєстру справ Європейського суду в частині, що стосується статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Щодо скарги заявниці на надмірну тривалість цивільного та адміністративного проваджень Європейський суд зазначив, що Уряд не надав жодного обґрунтованого пояснення надмірної тривалості адміністративного провадження, яке тривало вісім років та вісім місяців у трьох інстанціях, і зрештою було закрито у зв'язку з відсутністю юрисдикції для розгляду спору. Крім того, розгляд адміністративного провадження призвів до зупинення розгляду цивільного провадження, раніше ініційованого родиною заявниці у цивільних судах, і закритого ще пізніше, після закриття адміністративного провадження. Європейський суд дійшов висновку про недотримання у цій справі вимоги «розумного строку» та констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Постановляє, що спір, який став підставою для подання скарги за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції, було вирішено, і вирішує вилучити заяву з реєстру справ у частині, яка стосується цієї скарги;

2. Оголошує прийнятною скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції;

3. Постановляє, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції.»